

شبه منطقی‌های غیر نرمال

هر منطقی که قواعد و اصول نظام‌های C ، M ، R و K را در بر داشته باشد، به ترتیب، «منطق کلاسیک»، «منطق یکنواخت»، «منطق منتظم» و «منطق نرمال» نامیده می‌شود اما منطقی که به جای قواعد و اصول، شامل همه قضایای C ، M ، R و K باشد، به ترتیب، «منطق شبه کلاسیک»، «منطق شبه یکنواخت»، «منطق شبه منتظم» و «منطق شبه نرمال» نامیده می‌شود.

منطق وجهی	شبه منطقی
کلاسیک	شبه کلاسیک شامل همه قضایای C
یکنواخت	شبه یکنواخت شامل همه قضایای C
منتظم	شبه منتظم شامل همه قضایای C
نرمال	شبه نرمال شامل همه قضایای C

از آنجا که داشتن قواعد و اصول به مثابه داشتن همه قضایا است، همه منطقی‌های کلاسیک، شبه کلاسیک هستند نه برعکس؛ همه منطقی‌های یکنواخت، شبه یکنواختند نه برعکس و ... . منطقی‌های شبه کلاسیک غیر کلاسیک، نمونه‌های فراوان دارند که به یکی از آنها اشاره می‌شود: مجموعه همه قضایای C را در نظر بگیرید. می‌دانیم که هیچ کدام از این فرمول‌ها در ابتدای خود نماد ضرورت را ندارند. برای نمونه، $\Box(A \rightarrow A)$ عضو این مجموعه نیست. حال، همه نتایج $\Box(A \rightarrow A)$ در منطق کلاسیک C را در نظر بگیرید و آن را C^* بنامید:

$$C^* = \{B \mid \Box(A \rightarrow A) \vdash_C B\}$$

$$C^* = \{B \mid \vdash_C \Box(A \rightarrow A) \rightarrow B\} \text{ و یا}$$

واضح است که همه قضایای C عضو C^* هستند زیرا اگر B قضیه C باشد از هر فرمولی نتیجه می‌شود.

همچنین، $\Box(A \rightarrow A)$ عضو C^* است زیرا از خودش نتیجه می‌شود. در پایان، ضرورت همه قضایای C عضو C^* است زیرا اگر B قضیه C باشد آنگاه

- 1 $\vdash_C B$ مقدمه
- 2 $\vdash_C (A \rightarrow A) \leftrightarrow B$ منطق گزاره‌ها (۱)
- 3 $\vdash_C \Box(A \rightarrow A) \leftrightarrow \Box B$ قاعده هم‌ارزی ضروری (۲)
- 4 $\vdash_C \Box(A \rightarrow A) \rightarrow \Box B$ حذف $\leftrightarrow$ (۳)
- 5 $\Box B \in C^*$ تعریف C^*

بنابراین، در C^* ، هر فرمول حداکثر یک $\Box$ در آغاز خود دارد نه بیشتر؛ برای نمونه، $A \rightarrow A$ و $\Box(A \rightarrow A)$ عضو C^* هستند اما $\Box\Box(A \rightarrow A)$ عضو این مجموعه نیست زیرا از $\Box(A \rightarrow A)$ نتیجه نمی‌شود.

اگر «منطق» را به مجموعه‌ای از فرمول‌ها تعریف کنیم که نسبت به وضع مقدم و جانشینی بسته باشد یعنی

$$\begin{aligned} A \in S, (A \rightarrow B) \in S &\Rightarrow B \in S \\ A \in S &\Rightarrow A (B/p) \in S \end{aligned}$$

آنگاه C^* منطق است. مجموعه C^* یک شبه منطق کلاسیک است زیرا شامل همه قضایای C است اما منطق کلاسیک نیست زیرا شامل $(A \rightarrow A) \leftrightarrow (A \rightarrow A)$ است اما شامل $\Box(A \rightarrow A) \leftrightarrow \Box(A \rightarrow A)$ نیست و این نشان می‌دهد که قاعده هم‌ارزی ضرورت در این مجموعه نقض می‌شود و بنابراین، C^* منطق کلاسیک نیست. در این منطق، اصل موضوع $\Box A \rightarrow \Box \Box A$ صادق نیست (چرا؟) اگر این اصل موضوع را به C^* بیفزاییم چگونه نظامی حاصل می‌شود؟